

۲۰۱۷/۰۷/۱۴

ملالی موسی نظام

تحقیقات ارتکاب جرایم جنگی در افغانستان به تأخیر افتاد

گرچه محکمه جرم بین المللی که به نام «محکمه لاهه» بیشتر شهرت دارد از سال های طولانی جنایتکاران ملل مختلفه، حتی مجرمین سیاسی را که جنایات و مظالم شان در حق مردم شان صورت گرفته است، به پای میز عدالت کشانیده است که تفصیلات گوناگون آنرا در مطبوعات شاهد بوده ایم. ولی با اینکه شخصیت های شناخته شده و گروپ های متفرقه فراوانی در افغانستان از همان آغاز کشتار های بی حساب و کتاب عصر جمهوریت اول تا این دم در افغانستان دست به جنایات متفرقه زده اند، ولی تا زمانیکه خود اولیای امور حکومت مجاز ندانسته اند تا به حال هیچ جنایت کاری را «محکمه لاهه» نتوانسته به پای میز بازخواست بکشاند، ولو که اسمای بسیاری در لست مؤسسات حقوق بشر اعلام شده و اثبات جرائم آنان موجود بوده است. خوشبختانه تشکیل حقوقی جدیدی تحت عنوان «محکمه بین المللی جرائم علیه بشریت یا ICC» از سال ۲۰۰۳ م در اروپا آغاز به کار نمود که اعضای آن از حقوقدانان خبره جهانی تشکیل گردیده و سیستم فعالیت شان بیشتر با دولت هایی است که اکثراً مجرمین جنایی خود را بازخواست نتوانسته و به نحوی با محکمه مذکور درین زمینه همکاری می نمایند.

نظر به اهمیت موضوع پی گیری مجرمین جنگی افغانستان و ارتباط این محکمه به برقرارای عدالت که برای اولین مرتبه در مورد بازخواست جنایتکاران در کشور، صورت خواهد گرفت، هر تغییری که در چگونگی فعالیت این مؤسسه حقوقی رونما گردد، خوب است به اطلاع مردم ما رسانیده شود.

چند روز قبل خبری به دست آمد از آژانس «رویترز» که تصمیم در مورد آغاز کار رسمی تحقیقات «محکمه بین المللی جرائم بر علیه بشریت»، در افغانستان معطل گردید.

فاتو بنسوده، خرنوال محکمه بین المللی جرائم جنگی، به خبرگزاری رویترز اطلاع داده است که در پهلوی خلاف کاری های مخالفین دولت، طالبان و قوای مسلح افغانستان، خلاف ورزی احتمالی نظامیان امریکایی هم در کشور افغانستان باز خواست خواهد شد. وی اظهار داشت که قرار بود تحقیقات در ماه نوامبر امسال آغاز شود، اما به گفته وی تأخیر ارسال معلومات "مستدل" جدید از کابل، آغاز تحقیقات را به تأخیر انداخت.

رویترز، از قول خانم بنسوده نوشته است که حکومت افغانستان معلومات جدید و زیادی در زمینه جرائم ارسال کرده است، که در تصمیم گیری برای آغاز تحقیقات نهایت مؤثر است.

محکمه بین المللی جرائم عموماً قضایایی را بازرسی می کند که حکومت عضو این تشکیل مانند افغانستان، مستقلانه توانایی تحقیق و اقدام بر علیه آن را نداشته یا هم مایل به انجام این کار نمی باشند.

اکنون، «محکمه بین المللی جرائم بشری» تمام معلومات دست داشته را بررسی کرده و سپس تصمیم می گیرد که آیا تحقیق در زمینه آغاز شود یا خیر، ولی فعلاً تاریخ معینی برای تکمیل آن و آغاز تحقیقات موجود نیست.

با اینکه در ۱۴ نوامبر سال گذشته خرنوالی محکمه بین المللی جنایات بر علیه بشریت اعلام نمود که آماده است که بزود ترین فرصت تحقیقات رسمی و امور بازخواست متهمین جرائم جنگی را در افغانستان آغاز نماید، ولی چند روز قبل خبری منتشر گردید که گویا حکومت افغانستان کار عملی این محکمه را برای یک سال دیگر به تعویق انداخته است. امید این موضوع برای دلخوشی و رفاء مجرمین مختلفه صورت نه گرفته باشد.

شاید خوانندگان محترم مطلع باشند که به تاریخ ۳۰ می امسال دوسیه افغانستان در محکمه بین المللی جرائم علیه بشریت که از سال ۲۰۰۳ منحصیث یکی از محاکم عالی و با سویه جهانی برای تعقیب جنایاتی که در اساسنامه آن شناسایی و ثبت شد، فعال گردید. با وجود اینکه با طرفداری از جنایت کاران بصورت کل درین ۱۵ سال، سیاست مصلحت گرایی که خود سبب ازدیاد روز افزون انواع جنایات بر علیه بشریت میگردد، همیشه مانع طرح موضوع مهم و حیاتی اجرای عدالت و بازخواست قضایی در افغانستان میگردد، با آنها با امضاء و موافقت دولت افغانستان بعد از تشکیل محکمه بین المللی جدید به نام «محکمه جنایات بر علیه بشریت یا ICC» روزه کوچکی از امید را برای پی گیری و بازخواست جنایات گوناگونی که در خاک افغانستان جنگ زده ویران پیهم رخ میدهد، گشود.

گرچه دامنه جنایات بر علیه بشریت در افغانستان از همان عصر جمهوریت اول و عدم وجود محاکم و اعدام های مختلفه و بی بازخواست آغاز و در مراحل جنگ های بعدی و گروه های مختلفه سیاسی، به نحوی تا به حال دوام دارد، ولی افسوس که فعالیت فعلی محکمه در مورد بازخواست از جنایت کاران علیه بشریت در حقیقت بالای اعمال آنانی صورت می گیرد که گویا بعد از تشکیل این مؤسسه حقوقی و قضایی جدید از سال ۲۰۰۳ و شمول رسمی افغانستان در آن، مرتکب تخطی های جنایی شده اند. درین صورت خلاف کاران جامعه خونین افغانی ذریعه اصول این محکمه صنف بندی میگردند که در آن میتوان از مرتکبین "نسل کشی، جنایت علیه بشریت و جنایات جنگی." نام برد و دقیقاً متهمین این گروه جنایتکاران طالب به شمول «گروه آدم

کشان حقانی»، قوای بین المللی ناتو به سرکردگی امریکا، مثلاً «سی آی ا» و قوای امنیتی، یعنی پلیس و اردوی افغانستان شامل ساخته شده اند.

یکی از کار های نهایت مهم و عملی این تشکیل قضایی در مورد ممالکی که خود قادر به بازخواست قانونی و اجرای عدالت در مورد جنایتکاران و متهمین بر علیه بشریت نمی باشند، نه تنها اقدام جدی به پیگیری متهمین جنایات است، بلکه خود در دوسیه های دقیق و منظمی که ذریعه حقوق دانان خبره بین المللی تهیه شده است، احوال و سوانح جنایی هر متهم بدون تردید و اشتباه درج است که ثبوت آن هیچ نوع مشکلی را پیش نمی نماید. با تشدید جنگ در افغانستان، تلاش سازمان های حامی حقوق بشر برای به محاکمه کشانیدن مرتکبین جنایات جنگی در افغانستان نیز افزایش یافته است. افغانستان که در سال ۲۰۰۳ عضویت محکمه بین المللی جرایم را به دست آورد، در سال ۲۰۰۷ خارنوال آن محکمه روند بررسی مقدماتی را در مورد ارتکاب جنایات جنگی در افغانستان آغاز کرد. هدف از بررسی مقدماتی این بود تا واضح شود که آیا هر سه قوای شامل در جنگ یعنی قوای مسلح افغان، نظامیان امریکایی و گروه های ضد حکومت افغانستان چون طالبان، پس از اول می ۲۰۰۳ دست به اعمالی زده اند که جنایات بر علیه بشریت محسوب گردیده و صنف بندی کردند.

در ماه می سال جاری هیأتی به سر کردگی خانم گیسو جهانگیری، معاون فدراسیون بین المللی حقوق بشر با شماری از سایر فعالان حقوق بشر در افغانستان برای ملاقات با مقام های «محکمه بین المللی جرایم» به مقر آن محکمه در شهر لاهه - هاگ هالند مسافرت نمودند، آنان جداً خواستار آغاز هر چه زودتر مرحله تحقیقات در مورد جنایات جنگی در افغانستان شدند. خانم جهانگیری در راپوری اطلاع داد که «محکمه بین المللی جرایم» مصمم است که در سه حوزه تحقیقات خود را پیش ببرد: "نسل کشی، جنایت علیه بشریت و جنایات جنگی."

با اینکه از جانب دولت افغانستان قبول گردیده بود که کار تحقیقات این مؤسسه حقوقی به زودی آغاز گردد، ولی گویا با پیمان صلحی که حکومت با گلبدین حکمتیار و حزب اسلامی در سپتمبر سال گذشته امضاء نمود، به نحوی بر تأخیر در آغاز کار «محکمه بین المللی جنایات بشری»، تأثیر گزار گردید، چونکه حزب اسلامی در حقیقت دومین گروه مخالفین مسلح دولت افغانستان را بعد از طالبان تشکیل میداد. گرچه چنین اقدامی از جانب دولت افغانستان باعث قناعت مندی بعضی از گروه های ذینفع گردیده، ولی موجبات نا رضایتی اکثریت مردم و مخصوصاً فامیل های شهداء و مجروحین و مؤسسات حقوق بشر را فراهم نموده است. از ۱۴ سال قبل که افغانستان شرائط تحقیقات و بازخواست جنایت کاران جنگی را در کشور رسماً پذیرفته است، مدت طولانی ای سپری گردیده تا «عملاً» با قبولی رئیس جمهور اشرف غنی این محکمه بتواند شرائطی را فراهم نماید که پای جنایتکاران و متخلفین بر علیه بشریت، به بازخواست و پیگیری قانونی کشانیده شود. برای روشنی اندازی بر چنین تشکیل حقوقی مهم و پذیرش فعالیت آن در تحقیقات جرائم جنگی در افغانستان و طی مراحل مختلفه، لطفاً بر لینک های وابسته ذیل کلیک نموده ممنون سازید.

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/Nezam_M/m_nezam_eqdamat_mahkamai_jenayat.pdf

http://www.arianafghanistan.com/UploadCenter/Nezam_M/m_nezam_afghanistan_wa_mahkamai_bainol_melali.pdf